

A person wearing a blue protective suit and a blue cap is using a black tool to cut a branch in a forest. The background is a blurred green forest.

Poppel och hybridasp **SNABB FIBER!**

– Det finns inga andra trädslag i Sverige som producerar så mycket på så kort tid som hybridasp och poppel!

Text & foto: MATS HANNERZ

Lars Rytter på Skogforsk i Ekebo slår gärna ett slag för de snabbväxande lövträdslagen. Hybridasp och poppel är huvudalternativen, men även gråal och förädlad björk är attraktiva för den som vill nå hög tillväxt och sprida riskerna i alternativ till barrskogen.

Den hybridasp som odlas mest idag producerar ungefär 20 kubikmeter per hektar och år, och träden är avverkningsmogna efter 25–30 år. Med Skogforsks nya urval ökar tillväxten till 25 kubikmeter. På de bördiga marker där hybrid Aspen passar bäst växer visserligen granen också bra, 15–20 kubikmeter, men den har en betydligt längre omloppstid.

– De snabbväxande lövträden är ett flexibelt alternativ. Vi får snabba resultat och vi kan byta trädslag om förutsättningarna har ändrats när de är avverkningsmogna. Klimatet, marknaden och vilka skadegörare som attackerar skiftar ju över tiden, säger Lars Rytter.

Ännu snabbare

Skogforsk har förädlat fram än mer snabbväxande sorter av lövträden. Under 1980-talet gjordes ett urval av cirka 280 hybridaspkloner. Femton av dessa har gått vidare till marknaden efter omfattande fälttester. Klonerna, ”Ekebo hybridasp 2”, finns att beställa hos flera plantodlare i södra Sverige.

Poppeln är också föremål för urval. Skogforsk har flera försöksserier, och man plockar också in ny poppel från Baltikum, Tyskland och Danmark till testerna.

Ett bekymmer med poppeln är svampsjuk-

”Försöken visar att egenskaper som påverkar tillväxt och överlevnad är måttligt till starkt nedärvbara. Det betyder att vi har goda chanser att hitta klimatanpassade kloner även för norra Sverige.

domen bladrost. Den gör att många tidigare kloner har försvunnit från marknaden. I stället testas nya, mer motståndskraftiga, kloner i samarbete med forskare i Belgien.

– Med nya urval kan vi få fram mer friska popplar och då har vi ett trädslag med högre produktionspotential än till och med hybridasp, säger Lars Rytter.

För både poppel och hybridasp finns sorter som är testade för södra Sverige. Längre norrut är det tunnare. Men Skogforsk försöker råda bot på det med en försöksserie planterad på 13 platser från Danmark i söder till Västerbotten i norr. De preliminära resultaten visar att utvalda kloner för södra Sverige kan användas på milda platser upp till Mälardalen.

– Försöken visar också att egenskaper som påverkar tillväxt och överlevnad är måttligt till starkt nedärvbara. Det betyder att vi har goda chanser att hitta klimatanpassade kloner även för norra Sverige.

Svårare att etablera

Poppeln betraktas som lite knepigare att

etablera jämfört med hybridasp, och särskilt på skogsmark. Överlag behöver kunskaperna öka om förnyring och skötsel av snabbväxande löv på olika markslag. Skogforsk har därför efterlyst erfarenheter från praktiken.

– Vi gick ut med en efterlysning i höstas, och vi har fått flera bra tips. Vi har intervjuat ett 20-tal skogsägare och förvaltare. Nu ska vi bara sammanställa resultaten, säger Lars Rytter.

Gratis handbok från Jordbruksverket

Vill du veta mer om odling av poppel och hybridasp kan du ladda ner en handbok gratis från Jordbruksverket. Författarna är från Skogforsk, SLU och Hushållnings-sällskapet.

Røj och gallra för lövtimmer

– det skapar valfrihet

Poppel, hybridasp, gråal och björk kan visserligen odlas tätt och under kort tid för att maximera produktionen av energived. Men ännu bättre är att sköta skogen så den blir till timmer. Røjning och gallring är extra viktigt för lövträden, deras lövkronor behöver utrymme för att inte tappa tillväxt. Se till att grönkronan inte blir mindre än cirka 50 procent av trädets höjd.

Ett tips för att öka virkesvärdet är att stamkvista. Skogforsk har testat stamkvistning på både björk och hybridasp och visat att det går att skapa kvistfri ved utan att tillväxten sänks. Bra timmerkvaliteter kan säljas till betydligt högre priser än om allt virke blir massaved eller bränsle.

– En skogsägare som satsar på grova dimensioner och bra virkeskvalitet på lövskogen får mycket större valfrihet. Om marknaden vill ha sågtimmer blir betalningen bättre. Om den hellre vill ha energi eller massaved så fungerar ju timmerträ till det också, säger Lars Rytter.